

Raad voor de Kinderbescherming
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Claudia van Bruggen

Landelijke Staforganisatie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.kinderbescherming.nl
ING NL13INGB0705004031

Contactpersoon

Mw. I. Jongerius
Strategisch adviseur beleid

Projectnaam

Adoptie

Datum 3 april 2026
Onderwerp Reactie internetconsultatie wet afbouw interlandelijke adoptie en
vereenvoudiging identiteitsherstel

Geachte mevrouw Van Bruggen,

Inleiding

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) heeft kennisgenomen van het wetsvoorstel afbouw interlandelijke adoptie en vereenvoudiging identiteitsherstel. De RvdK ondersteunt de afbouw van de interlandelijke adoptie en de wettelijke verankering van de procedure voor binnenlandse adoptie. De RvdK heeft echter ook enkele kritische kanttekeningen bij het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel stelt geen leeftijdsgrens (maximum) voor de aspirant-adoptiefouders (AAO's) hetgeen ik niet in het belang acht van het kind. Daarnaast acht ik de in het wetsvoorstel omschreven taak voor de RvdK om aspirant-adoptiefouders te screenen op vitaliteit niet uitvoerbaar. Ik zal hieronder afzonderlijk op deze onderdelen ingaan. De RvdK heeft in een uitvoeringstoets de impact van het wetsvoorstel in kaart gebracht, deze wordt uw departement separaat aangeboden.

Afbouw interlandelijke adoptie

De RvdK ondersteunt de afbouw van interlandelijke adoptie, omdat het systeem rondom interlandelijke adoptie misstanden in het systeem niet kan uitsluiten. Zoals de Commissie Joustra ook concludeerde, vormt interlandelijke adoptie niet langer een duurzame oplossing om de belangen van kwetsbare kinderen te beschermen.

Wettelijke verankering binnenlandse adoptie

De RvdK onderschrijft het belang van een wettelijke verankering van de procedure voor binnenlandse adoptie. De taak van het screenen van AAO's voor binnenlandse adoptie op geschiktheid past bij de huidige praktijk en is passend bij de expertise en kerntaken van de RvdK. De RvdK kan voor deze wettelijke taak een aanmeldprocedure en een proces tot het afgeven van een geschiktheidsverklaring (GV) inregelen.

Leeftijdsgrens

De RvdK constateert dat de wetgever in het wetsvoorstel geen (maximale) leeftijdsgrens heeft gesteld aan AAO's (art. 243c, lid 1). Dit strookt niet met de visie van de RvdK dat het instellen van een leeftijdsgrens in het belang van het

kind is. De RvdK twijfelt niet aan de intenties of het vermogen van AAO's ouder dan 43 jaar om voor kinderen te zorgen. Vanuit het perspectief en het belang van het kind zijn echter wel enkele belangrijke afwegingen te maken die voor de RvdK leiden tot het advies aan u **om in het wetsvoorstel een maximale leeftijd van 43 jaar te hanteren voor AAO's**. Alhoewel deze leeftijdsgrens anders is dan in de vigerende wetgeving voor interlandelijke adoptie, sluit deze aan bij de maximale leeftijd waarop mensen in Nederland een vruchtbaarheidsbehandeling kunnen krijgen. Daarnaast sluit deze aan op de natuurlijke leeftijdsopbouw van gezinnen in Nederland.

Landelijke Staforganisatie

Datum
3 april 2026

De taak die aan de RvdK wordt opgedragen om geschikte adoptieouders voor een kind te vinden, komt voort vanuit internationale verplichtingen gericht op de bescherming en de ontwikkeling van het kind. Vanuit dat uitgangspunt acht de RvdK een leeftijdsgrens van 43 jaar in het belang van het kind omdat deze zorgt voor een optimale mogelijkheid tot psychosociale aansluiting bij het kind. Zo wordt met deze leeftijdsgrens de kans bevorderd dat een adoptiekind terecht komt bij ouders die vanwege hun leeftijd andere ouders van jonge kinderen in hun netwerk hebben. Met een leeftijdsgrens van 43 jaar wordt het risico verkleind dat een geadopteerd kind op jonge leeftijd een fundamentele verlieservaring heeft doordat één van de AAO's overlijdt. Een opvoedrelatie tussen het geadopteerde kind en diens AAO's dient zo lang als mogelijk gewaarborgd te worden. Deze opvoedrelatie duurt ook voort nadat een kind de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Daarnaast draagt de leeftijdsgrens bij aan de kans dat ouders over voldoende energie en draagkracht beschikken om een kind gedurende een zo lang mogelijke periode stabiliteit te bieden.

De RvdK benadrukt dat het hierbij niet om een kwalificatie gaat van ouders of andere opvoeders die na het 43^e levensjaar een kind krijgen. In de belangenafweging vindt de RvdK dat in de situatie van adoptie - waar de overheid een plicht heeft voor ontwikkeling en bescherming van kinderen - het belang van het kind uiteindelijk de doorslag moet geven boven het mogelijk uitsluiten van mensen op basis van hun leeftijd. Het kind heeft immers nog geen stem in deze.

De RvdK hecht eraan te benadrukken dat het bij de afstand ter adoptie gaat om het waarborgen van een zo stabiel als mogelijke opvoedomgeving voor een kind dat wordt afgestaan. **Het proces is erop gericht een passend gezin te vinden voor een kind dat dat nodig heeft en niet om te kunnen voorzien in een kinderwens.**

Uitvoeringsconsequenties ontbreken leeftijdsgrens

Naast het belang van het kind, heeft de RvdK forse twijfels bij screening van AAO's zonder leeftijdsgrens in verband met de uitvoeringsconsequenties hiervan.

Het wetsvoorstel voorziet naast de taak voor de RvdK AAO's te screenen en op geschiktheid te beoordelen, in een verplichting een bestand bij te houden van geschikte AAO's. Conform de huidige werkwijze voor adoptie, zal de RvdK indien een kind in Nederland wordt afgestaan ter adoptie, uit dit bestand drie geschikte AAO's aandragen bij de Gecertificeerde Instelling (GI) die de voogdij heeft over het kind. De GI kiest, bij voorkeur in afstemming met de afstandsouders, uit deze drie de juiste match. De RvdK houdt bij de keuze van de drie profielen nadrukkelijk rekening met de behoefte van het afgestane kindje en de wensen van de afstandsouders. Deze wensen kunnen betrekking hebben op religie, een voorkeur voor een bepaalde gezinssamenstelling (al eigen kinderen, juist twee mannen, juist een man en een vrouw, liefst platteland, liefst stad, etc.).

In de afgelopen jaren zijn in Nederland jaarlijks circa 20 kinderen per jaar afgestaan ter adoptie. Om voor een kind de meest geschikte adoptieouders te vinden is het belangrijk dat het bestand ongeveer 120 gescreende AAO's bevat met een gevarieerde achtergrond / gezinssamenstelling. Dit is voldoende om per kind drie profielen aan te kunnen bieden die zoveel mogelijk passen bij de wensen van de afstandsouders. Er is de RvdK geen situatie bekend waarin de afstandsouders 'oudere' ouders wensten voor hun kind. Afstandsouder(s) wensen een jong of met henzelf vergelijkbaar gezin. De kans dat AAO's ouder dan 43 jaar op basis van de wensen van de afstandsouders worden voorgedragen is derhalve klein. Indien geen leeftijdsgrens wordt gehanteerd, dient de RvdK deze ouders wel te screenen en in het bestand op te nemen. Er is een aanzienlijke kans dat AAO's ouder dan 43 jaar langdurig in het bestand staan zonder voorgedragen of gekozen te worden. Daardoor zal de RvdK een bestand met 120 gescreende AAO's niet toereikend zijn maar zal het benodigde aantal gescreende AAO's hoger liggen, afhankelijk van hoeveel oudere AAO's zich zullen gaan melden. Anders dan bij het stellen van een leeftijdsgrens, betekent dit voor de RvdK meer werk: meer eerste screenings, meer verlengingsonderzoeken, meer tijd om het bestand te actualiseren, meer administratieve werkzaamheden rondom aanmeldingen, opschortingen, meer bezwaren, etc.

De RvdK heeft ten behoeve van de uitvoeringstoets doorgerekend welke kosten dit met zich meebrengt. Gezien de uitvoeringsconsequenties leidt het niet hanteren van een leeftijdsgrens voor de RvdK tot kanttekeningen bij de doelmatige inzet van publieke middelen.

Bovenstaande brengt de RvdK tot de aanbeveling om in het belang van het kind in het wetsvoorstel alsnog een (maximale) leeftijdsgrens op te nemen.

Screenen op vitaliteit

In artikel 243c, lid 3 van het wetsvoorstel staat het volgende: "Hiermee probeert de Raad voor de Kinderbescherming inzicht te krijgen in de beweegredenen en hun opvoedcapaciteiten, de gezins- en woonsituatie van de aspirant adoptiefouders en hun sociale omgeving en de vitaliteit en de fysieke en mentale gezondheid van de aspirant-adoptiefouders."

De RvdK kan het gesprek met AAO's over wat vitaliteit en een fysieke en mentale gezondheid betekent in relatie tot het opvoeden van een kind. De RvdK acht zich echter niet in staat om vitaliteit te onderzoeken en de fysieke en mentale gezondheid van AAO's te beoordelen. Deze kennis en expertise heeft de RvdK op dit moment niet, aangezien de RvdK in de huidige onderzoeken op vitaliteit noch fysieke en mentale gezondheid screent. De RvdK vindt dit bovendien niet passen bij de kerntaken van de RvdK. De expertise van de RvdK ligt bij het beoordelen van pedagogische vaardigheden van AAO's. Voor de fysieke en mentale gezondheid kan van de AAO's geleverd kunnen worden een medische verklaring te overleggen waaruit de fysieke en mentale gezondheid van dat moment blijkt. In het screeningsproces kan de RvdK dit vervolgens meewegen als factor in de geschiktheid. Voor de meting van vitaliteit lijken geen adequate meetinstrumenten beschikbaar, dan wel is het begrip te subjectief. Daarmee acht de RvdK het wetsvoorstel op dit onderdeel niet uitvoerbaar.

Bovenstaande brengt de RvdK tot de aanbeveling om artikel 243c, lid 3 te herzien en het onderzoeken van de vitaliteit en het beoordelen van de fysieke en mentale gezondheid niet bij de RvdK te beleggen.

Landelijke Staforganisatie

Datum
3 april 2026

Tot slot

De RvdK is graag bereid nader met u en uw departement in gesprek te gaan voor een nadere toelichting op deze reactie en de uitvoeringstoets.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Theo Lodder', is written over a faint, light blue rectangular stamp. The stamp contains the text 'Landelijke Staforganisatie' and 'Veiligheid' in a small, sans-serif font.

Theo Lodder
Directeur